

החברותא

בס"ד ערש"ק פרי' וישב כ"ב כסלו תשפ"ו

החברותא בטעון פנימי לחברים גליון מס' 774

פנינים יקרים

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א) כתב רבינו בחיי דהזכיר וישב ולא אמר ויגר יעקב וכו' מפני שהזכיר למעלה בעשו, וישב עשו בהר שעיר כי תולדות עשו המלכים והאלופים שיצאו ממנו נתישבו בארץ אחוזתם, הארץ שיצאה להם לאחוזת עולם לכך הגיד כאן ביעקב כי נתישב בארץ הקדושה ארץ מגורי אביו כפי שמצינו שקראה התורה כן ככתוב לתת את ארץ מגוריהם אשר גרו בה. (רבינו בחיי)

בארץ מגורי אביו (לז, א) מצינו שקראם בלשון מגורי לפי שהאבות שהיה עיקרם מעבר הנהר היו עתה גרים בארץ שהיתה לכנען, הכוונה להגיד כי הם בוחרים לגור בארץ הנבחרת ושנתקיים בהם כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ולא בעשו כי ביעקב לבדו יקרא להם זרע משא"כ בני ישראל בחורים בארץ הנבחרת. (רמב"ן)

בארץ מגורי אביו (לז, א) מכאן אמרו רבותינו מצוה על הבן לשבת במגורי אביו כדי שיקיים המנהגות הטובים שנהג בהם אביו, שזה הדבר בכלל כבוד אב הוא, וכן מצינו ביצחק שנהג מנהג אבותיו וקיים המנהגות והתקנות שכבר היו עם הארץ מזולזלין בהם, הה"ד (לעיל כו יח) וישב יצחק ויחפור את בארות המים ויקרא להם שמות כשמות אשר קרא להם אביו לכבוד אביו עשה זה וכן על זה הדרך. (מדרש הגדול)

בארץ מגורי אביו (לז, א) היה לו לומר אבותיו ולמה נקראת ארץ מגורי אביו אלא אמר רבי הושעיא אברהם יצא לחוץ לארץ יעקב יצא לחו"ל אבל יצחק הועלה בה עולה תמימה, וזהו בארץ מגורי אביו, והיכן בחברון דכתוב היא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק, כאמור לעיל (לז, כז). (מדרש הגדול)

בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א) ממשמע שנאמר בארץ מגורי אביו הייתי אומר בארץ מגורי אביו בארץ אברהם שבני בניו הם כבנים ואלו לא נאמר אלא בארץ כנען לא הייתי יודע באיזה עיר לכך נכתבו שניהם.

אלה תולדות יעקב יוסף וכו' (לז, ב) תולדות זה פירושו קורות וכן אלה תולדות נח, כי הקורות הם תולדות וכן אמר (משלי כו, א) כי לא תדע מה ילד יום, וכן דעת הראב"ד והספורנו. (רד"ק)

אלה תולדות יעקב יוסף וכו' (לז, ב) היוצא ממפרשי המקרא שיש ג' פירושים בפירוש המלה תולדות א. מאורעות, ב. תולדות ממש כדעת רש"י והרמב"ן, ג. דעת הרשב"ם דיש מהם שפירשו בנים ויש מהם שפירשו בני בנים וכאן פירשו בני בנים, עוד פירשו שהתולדות הללו לא באו אלא בזכותו של יוסף ובשבילו הלך יעקב אל לבן. (בראשית רבה)

אלה תולדות יעקב יוסף וכו' (לז, ב) מאז שיצא יעקב מבית אביו באר שבע ללכת חרנה היו עניניו כמו קורות אבותינו בגלות הראשון, ומאז שחזר יעקב אל ארץ מגורי אביו ארץ כנען היו קורותיו ועניניו כמו שקרה לאבותינו בבית שני בנינו חורבנו גלותו וגאולתו לקץ הימין בבנין בית שלישי במהרה בימינו. (ספורנו)

יוסף בן שבע עשרה שנה (לז, ב) להודיעך כי עשרים ושנים שנה נעלם יוסף מאביו יעקב כנגד כ"ב שנה שלא קיים יעקב כבוד אב ואם, על יסוד זה אמרו חז"ל לעולם יצפה אדם לחלום טוב עד כ"ב שנה...

(אורח"ק)

היה רועה את אחיו בצאן (לז, ב) אחיו לא נאמר אלא את אחיו שהיה שומע הלכה מפי אביו הולך ומלמדה את אחיו ומנהג אותן בדבר הלכה כמו שמנהג הרועה את הצאן, כלומר שהיה רועה את אחיו בלמוד תורה כמנהג הרועה את הצאן, ונראה שזהו כוונת התרגום יונתן הוה מיפקיה מן בית מדרשו. (תו"ש בשם ילמדנו)

אגרות קודש ממורנו ורבנו זיע"א

[תנ"ך/ס' א' י' ז' ע']

לכבוד...

ח"י טבת תשמ"א
את השלוח שלו, כדי שיגיע אל תכליתו,
למדרגה של דביקות להתקשר לחי החיים.
ואדם שרק רוצה לשמוע, יכול לשמוע כל רגע
את הרמזים הברורים ברוב רחמים ורצון.

בדרכי האמונה הפשוטה יש תמיד התחדשות
של התחזקות להכיר את המציאות של עצמו,
ששורש החיות שלנו הוא מהשי"ת. וזו היא
העבודה האמיתית בעולם הזה שמביאה לאדם

לכבוד...

כ"ט חשון תשל"ח
שלימות ההטבה, ומבקש בכל מיני דרכים
ואופנים להסיר זה הצער ולהיטיבו. ועל כן הוא
בא לאדם בדפיקות קלות בלתי מסוכנות לעוררו
משנתו, כמו שמעוררים האדם השרוי בעלפון על
ידי מכות וצביטות שונות עד שהוא מתעורר.

ועל כך יכול האדם להיות שש ושמח שיש לו
בשמים אב רחום וחנון ואוהב נאמן, ומבקש
טובתו ושלומו למצוא לו כל חפצו לעד ולנצח
נצחים. ומזה השמחה שבא לו לאדם גורם
שמחה גדולה בכל העולמות ובכל ההיכלות, עד
שכל מלאכי מעלה כולם יגידו ויעידו: מי הוא
זה יצור האנוש וילוד אשה שגורם נחת
ושעשועים עצומים לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא!

וכל הדברים האלה מכוונים אֵלַיך, ואת היא
הנשמה הזאת שיש לך התפקיד הזה בעולם,
לחיות את האמונה, להיות בטל אליו יתברך
בבחינת עפר. שאינו יסוד הגאווה ואינו יסוד
היאוש. כי הוא נותן להידרס, אלא שבשעת
הדריסה הוא מעלה אבק, להראות שאף שאנו
שותקים הרינו סוערים, כדי שנישאר תמיד ביסוד
שלנו של טבע הבשר והדם. שצריך תמיד להילחם
על נפשו ולהיות ער לסכנתו המרובה, כדי שלא
יבולע לו ולא יעלם מן האופק של הקדושה. ועל
ידי כך ישאר להיות תמיד בבחינת תפילה ובחינת

ראה גם ראיתי משורות אגרתך את זיקת נפשך
שנודעה להבין פשר מהותה. ששמת את ליבך
אל הדברים המתרחשים בבית שאינם עולים
בקנה מדה אחת עם תוכן מחשבתך ודמיונך. או
אז הכרת לדעת שאין אלה אלא רמזי מעלה אל
האדם הבחירי, שאף על פי שלפנים הם כואבים
וגורמים צער, אבל פנימיותם רצופה טוהה
רקמת האהבה של קשר האדם עם בוראו.

ואלו הם רחמים גמורים. שלא נותנים מן השמים
לאדם שיהא נאבד מן האופק, אלא מעוררים
אותו שיישר אורחותיו אם סטה מן הדרך, והיה
אם ירחיק לסטות עלול הוא ליפול במדרון בלי
משים. וכך הוא בשיר השירים (ה, ב) "קול דודי
דופק, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי".
במקום גדולתו של הקב"ה כך ענוותנותו,
להתעצם לאדם בכל מיני ירידות וצמצומים
כדי לקרבו אליו, לטוב לו כל הימים.

כי טבע האדם הוא לשכוח, כמאמר הכתוב "פן
תשכח" (דברים ד, ט), ושוכח תכלית בריאתו, עד
שהוא שוכח את בוראו שיש לו מי שמולך עליו,
ועל ידי כך מתרחק מהיכל המלך. וזהו הצער
הכי גדול שבעולם. והצער הגדול הוא שאינו
מרגיש את הצער הזה. ומזה שיש לו לאדם צער
יש לו להקב"ה צער גדול, כי הוא הקב"ה הוא
מקור השפע, והוא המשפיע טובה של תכלית

אגרות קודש ממורנו ורבנו זיע"א

אני שולח לכם דרישת שלום נלבבה וברכת רפואה שלימה לבגד היקר שיחי, ולבעלך היקר שיחי הקב"ה ישפיע עליו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ויהיה תחת חסותו של הקב"ה להבין מה ה' אלוקינו שואל מעמנו. ואחד לאחד לכנס נידחים ולקבץ פוורים, ולהצמיח פדות וישע לעם ישראל בכל מקום שהם, ולקרב גאולתנו השלימה, ולבנות בית מקדשנו השלישי שיעמוד לעד ולעולמי עולמים, אמן כן יהי רצון.

רחמים. ואז הופך האדם להיות בחינת מרכבה להשכינה הקדושה, המבקשת להשרות עליו שכינתה וזיו כבודה.

ואני מלא תקוה שאת מבינה את כל הדברים שכתבתי לך, וגם תעשי הכל לשמוע בקולי, כדי שיהיה לך תמיד אך טוב. והמשיכי באמירת התהלים ונתינת הצדקה כמו שבקשתי ממך בזמנו, ואת יכולה לפרוט הכסף ולשלוח השיק לצדקה לכאן להחיות העניים ומשפחותיהם, ולך תהיה לצדקה.

[מקלס א"צ"ש]

י"ט חשון תשל"ט

לכבוד...

תכליתו האמיתית בחיים. וכאשר האדם רוצה לתת את הרצון האמיתי להעמיד את החיים שלו על יסוד האמונה הפשוטה, הוא מקבל סייעתא דשמיא בכל הענינים שלו, ובעסקים, אפילו ענינים כאלו שנוגעים אל הגוף בגשמיות - כדי לקבל השראת הנפש. כי כל אלה באים לשמש את התכלית האמיתי של אחדות השלימות של כללות הבריאה כאשר עלה במחשבתו לברוא את העולם.

אז נהיה אצלו הבחינה של "תורתו עיקר ומלאכתו טפל". תורת-החיים שלו עצמו נהיית אצלו העיקר, כיצד לעבור את החיים שלו בתוך הקוצים והברקנים שהמדבר שממה של הטבע והתכונות שלו מצמיח ללא הרף, וממילא עניני הפרנסה נעשים בקלות כמו "קל כנשר", כי מן השמים מרחמים עליו ועושים כל חפציו, וממלאים כל משאלות לבו לטובה בבני חיי ומזוני רויחי, אמן כן יהי רצון.

אני מברך אתכם מקרב לב ונפש, שאתם וב"ב החשובים תזכו לעלות על דרך האמונה הפשוטה, ועי"ז תזכו להוושע בזרע של קיימא במהרה דידן, מתוך רוב נחת והרחבת הדעת, אמן כן יהי רצון.

את מכתבך קראתי בתשומת לב מרובה, וזה מכתב הנוגע עד הלב, עם זאת שמחתי לראות מתוך השורות שקבלתם הבנה עמוקה בדרכי האמונה הפשוטה, מה שלא יתכן לקנותה מבלי יסורים, כמו שדוד המלך ע"ה אמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך" (תהלים קיט, עא).

ועכשיו חשוב מאד לא לעצור, להמשיך הלאה ויותר גבוה. נכון, הדרך מלאה במכשולים, עליות וירידות, ולפעמים גם נפילות נוראות ומרות, ודווקא שמה "גם שם ידך תנחני ותאחזי ימינך" (שם קלט, י). ארוכה היא הדרך אל התכלית האמיתית של האדם, ארוכה כל-כך כאורך כל ימי חייו, אבל העבודה שהוא יתן תביא אותו בודאי אל התכלית, אל הדביקות בה', שזו היא המדריגה הכי גבוהה והכי חשובה שאדם מסוגל ויכול להגיע.

השי"ת הוא טוב לכל, טוב ומיטיב, הרצון שלו הוא להשפיע שפע רב מהאוצרות שלו, השאלה היא רק כיצד אנו מכשירים את עצמנו להיות כלים לקבל את השפע-קודש הזה. ולפעמים מוליכים את האדם מן השמים - באמצעות כל מיני סיבות - בדרך של יסורים וכאבים, כדי שיוכל להיות כלי ראוי לקבל. וכאשר האדם זוכה להכיר בכך, הוא נהיה שמח מהבהירות על

המשך פנינים יקרים

היה רועה את אחיו בצאן (ל, ב) כלומר בהיותו בן שבע עשרה שנה היה רועה, והיה מתלמד מהם לרעות הצאן מאידך היה רועה את אחיו בצאן (ולא נאמר הצאן אלא בצאן) ללמד שהיה יוסף שומר עליהם ושומר שלא ישחיתו. (רד"ק ולקח טוב)

והוא נער וכו' (ל, ב) פרש"י שהיה עושה מעשה נערות מתקן בשערו, אע"פ מה שיוסף הצדיק עשה היתה לשם שמים כי תלמידי חכמים צריכים להיות מכובדים שזהו כבוד התורה אבל יוסף היה מורת בזה יותר מדי לכך נחשב הדבר לעון. (יפה תואר)

כי בן זקונים הוא לו (ל, ג) ומדלא אמר הכתוב כי בן זקונים היה אבל אמר הוא לו שהיה בן בעיניו, וזאת כוונתם באמרם כל מה שלמד משם ועבר מסר לו לומר שמסר לו חכמות וסתר תורה ומצאו משכיל כאילו היה זקן. (רמב"ן)

כי בן זקונים הוא לו (ל, ג) מנהג הזקנים שיקחו אחד מבניהם הקטנים להיות עמו ולשרתו, והוא נקרא לו בן זקוניו, והנה לקח יעקב את יוסף לדבר הזה והיה עמו תמיד, כלומר שאין פירושו נולד בזקנתו אלא משרתו לזקנותו. (רמב"ן)

ולא יכלו דברו לשלם (ל, ד) לא יכלו לדבר בשלום, ומתוך גנותם למדנו שבחם שלא דברו אחד בפה ואחד בלב אלא כמו שהיו שונאים בלב כך היו מדברים עמו בפה. (רד"ק)

ולא יכלו דברו לשלם (ל, ד) והמעם ששנאו אותו האחים כי עד עתה אחד מן הבנים היה הלב והסגולה ויתר הבנים היה בקליפות ישמעאל נדחה מפני יצחק ועשו מפני יעקב ויצחק ויעקב ירשו ברכת אברהם, הבכורה הברכה וירושת הארץ והדבוק האלקי, ולבני הפילגשים נתן אברהם מתנות וישלחם, כך שעשו ברכת חרב וחר שער ונדחה מהר ה', וכשראו שיעקב אהב רק את הלב והסגולה חשבו שהיתר בקליפות. (מלבי"ם) ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו (ל, ה) בתחלה אמר יוסף לאחיו חלום חלמתי, ובגלל שלא היו רוצים לשמוע חלומי, בעבור שנאתם הפסיק הפסוק בספור דבר החלום, ועם כל זאת התחנן יוסף ואמר שמעו נא וגו' וכשלא אהבו אותו גרמו שיסתלק חלומי וידחה לשתיים ועשרים שנה ושיתקיים מתוך קנאה ושנאה גדולה. (אור"ק וזה"ק)

מאלמים אלמים והנה קמה אלמתי וגם נצבה (ל, ה) פרש"י נזקפה וגם נצבה לעמוד על זיקפתה פירושו דקמה כלומר והנה הוגבה והוקמה מהיותה מוטלת בקרקע, וכשנזקפה ולא מניחה עצמה ליפול הזקיפות היציבות אלא עומדת נצבה הזקיפות בולטת וממנה ניכרת את אשר תסובינה האלמות ומשתחוה. (פענח רוא) ויספר אל אביו וכו' (ל, ו) בחלום הראשון לא סיפר אל אביו לפי שהוא בעצמו הבין פתרון זה, ורק בחלום השני סיפר, ואכן האחים לא גילו סימני שנאה אלא סימני קנאה כמש"כ ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר. (רמב"ן)

מאי חנוכה דת"ר - כשנכנסו להיכל וכו' לשנה האחרת קבעום בהלל והודאה, ולכאורה תמוה הלא זריזים מקדימים במצות ומדוע המתינו לשנה האחרת ולא עשו חנוכה בשנה ההיא בעצמה? ואפשר שבשנה הראשונה כשנצחו מגודל הנס והבהירות נתדבקו היטב ביוצרים ונעשו כגוף אחד כביכול עד שלא הוצרכו לקבוע בהלל והודיה כגוונא דיליה. אמנם לשנה האחרת היו צריכים לקבוע כמו קובע במסמרים, שלא ימוט בהלל והודאה שיהיה דבוקים בה' ע"י ההודאה כנ"ל. (עבודת ישראל)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

